

Svarta pärlor

Ljud i referensklass
Prisvärda

Ännu inga syskon...

Kompromisslös monitor
med hisnande prestanda.

Stum, dynamisk, engagerande, korrekt men ändå färgstark är adjektiv som beskriver XTZ Master Series M2. Jag som aldrig trodde jag skulle hylla en högtalare i plast! **Text** Thomas Odeltorp **Medlyssning** Jonas Bryngelsson **Bild** H&M och XTZ **Mätning** H&M

Musikvärlden är fascinerande. Det finns ett antal noter som rent matematiskt kan sättas ihop till en viss mängd melodier. Trots en till synes tydlig begränsning, kan nya låtar produceras dagligen utan att vi tröttnar och tycker att det blir enahanda.

Med samma torra världssyn kan vi titta på fenomenet 2-vägs stativhögtalare, ännu mer exakt sådana med 6,5-tums bas och domediskant på cirka 1 tum. Det är högtalarvärldens svar på en gärningsmannaprofil med en man i svart täckjacka som kör iväg från brottsplatsen i en grå Volvo V70. Anonymt, eller hur?

Vi kan nu antingen gäspa ljudligt över att den trettonde 2-vägsstativaren på dusinet är född, eller faktiskt fascineras över det faktum att just den här sticker ut från mängden.

XTZ:s Master Series M2 är något av en uppgraderad variant av mina (och många andras) favoritstativare i övre budgetklass, nämligen samma företags 99.26. Till synes lika högtalare, men vid en närmare granskning är Master-varianten bra mycket mer högteknologisk och hårdtrimmad mot kompromisslöshet, men också drygt dubbelt så dyr.

Kompakt komposit

Vi börjar med invägning. 16,5 kilogram per högtalare är lika tungt eller till och med tyngre än vad en billig en meter hög golvhögtalare kan väga. Det ger således en massiv känsla att lyfta M2:orna och jag undrar spontant hur mycket volym det kan vara kvar inne i lådorna med den här vikten. Att knacka på lådorna ger en bra hint om godstjocklek och stumhet. Hade högtalare haft känslor så skulle M2:orna med all säkerhet flinat ondskefullt där på sina stativ när jag blev öm i knogarna. Det låter stumt, men snarare av mina knogar då lådan är knäpptyst.

Materialiet vi har att göra med är detsamma som jag många gånger skrattat åt, hånat och använt som skräckexempel – plast. Eller komposit för att vara mer exakt. Två olika blandningar (poluretan och epoxy) ger en densitet som är 40% högre än MDF, har kokats ihop och gjutits till en låda i två delar, som sedan sammanfogats och lackats i den för tillverkaren klassiska blanksvarta finishen. När lådorna ändå gjöts, passade man på att smälta in magneter till tygfronterna för ett renare utseende utan störande hål för frontpiggar.

Lådformen är nog uträknad för att eliminera lådans inverkan på ljudet så långt

som det bara är möjligt. En frontbaffel med rundning som slimmats för perfekt anpassning till elementens storlek minskar kantdiffraktioner, medan de ickeparallella lådväggarna tar livet av stående vågor inne i lådorna. På det tillkommer resonansdött lådmateriell i generös tjocklek. Summan blir ett Korea-byggt kabinett med ultimata förutsättningar för elementen.

I basen spelar en nygammal bekantskap från Seas som bygger på tillverkarens Excel-serie. Elementet är utvecklat tillsammans med XTZ och har membran i vävt polypropylen. Ytan är mönstrad och påminner lite om glasfiberväv. I mitten sitter en ickemagnetisk fasplugg i koppar. Med en elementvikt på närmare 2 kilo är det inte svårt att gissa sig till att magneten är väl tilltagen. Trots en blygsam lådvolum utlovas återgivning ner till 37 hertz. Basreflexporten sitter på baksidan och går att plugga i två steg. Antingen helt eller med rörformade lite fastare inlägg som sänker portningsfrekvensen.

I diskanten spelar en 30-millimeters Seas-dome i coatad textil som placerats i en wave guide, eller spridningslins som vi brukar överätta till svenska. På pappret känns det bra mycket simplare än 99-seriens banddiskanter, i synnerhet eftersom domen ”bara” spelar upp till 29 kilohertz, medan bandet går upp till 40, men det är i praktiken ett mycket högupplöst, effekttåligt och på andra sätt imponerande diskantelement som M2:an utrustats med.

Delningsfiltret som går i andra och tredje

ordningen (12/18 dB/oktav) är inbyggt i högtalarna och består av kondensatorer från Mundorf och MOX-motstånd. Inne i lådorna finns en vippa för justering av diskantnivån. Den kan användas om klangbalansen mot förmodan skulle bli helt fel, men kräver att du skruvar bort baselementet för att komma åt.

Diskanten tar vid redan vid 1,9 kilohertz, vilket är ovanligt lågt. XTZ har valt att utnyttja det relativt stora membranets höga effekttålighet genom den låga delningen. På så vis kan en större del av ljudet återges med de genom wave guiden kontrollerat spridande diskanterna, och basarna kommer långt från sin övre resonansfrekvens, med alla problem som återfinns där.

Internkablaget är tvinnat koppar och allt ansluts med hjälp av kopparpläterade polskruvar av rejäl bi-wiremodell.

Hur låter det?

Masters M2 är ingen enkel match att recensera. Karaktären är hal såtillvida att jag inte kan hitta något speciellt att klaga på. Klangbalansen är neutral. Domediskanten har en mild karaktär som inte ger essighet i första taget, vilket gör dem snällare än 99-seriens bandmembran. Ljudbilden är betydligt större än högtalarnas yttermått skvallrar om, och det gäller även djupet. Utplaceringarna i ljudbilden är extremt tydliga och rums känslan likaså.

Upplösningen är något som jag snabbt →

”XTZ lyckas mejsla ut små mikrodetaljer i musiken som går förlorade med sämre högtalare.”

M2-lådan gjuts i två delar som sammanfogas och lackas till sin fina, svarta lyster.

Jonas lyssnar

M2:orna har funnits på redaktionen ett bra tag nu och varit uppställda i lyssningsrummet vid ett antal tillfällen. Mitt första möte med högtalarna blev däremot inte helt odelat positivt: det lät lite oengagerat och diffust, kunde jag tycka. Sedan gick en tid och jag provade igen, men valde den här gången att vinkla in högtalarna några centimeter mot lyssningsplatsen, och nu hände det grejer!

Plötsligt blev musiken jag spelade återgiven med ett härligt engagemang för att inte säga drag under galo-schernerna, men framför allt med en fullständigt knivvass skärpa och ackuratess.

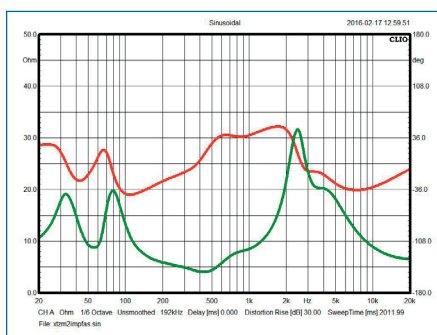
Tonalt finns här i princip inget mer att önska: högtalarna är i princip 100% tonalt neutrala och inget register tillåts sticka ut. Välbalanserade är bara förordet och något invinklade mot lyssningspositionen, fann inte heller jag någon som helst anledning att höja diskantnivån.

Speciellt gosiga eller inställsamma är M2:orna inte. Här finns ingen extra värme eller mildt hissad midbas å la loudensvarning. Inte alls.

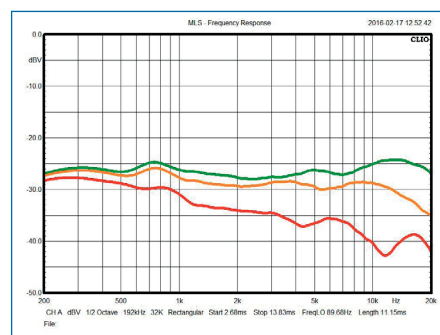
En lika helgjuten som genomtänkt och högklassig hiFi-monitor.

Utseendet lär däremot bli en vattendelare, med en mer positiv och en mer negativ falang, även om de flesta på redaktionen kommit att uppskatta den avrundade och helt oregelbunda formgivningen.

Men det är ju också insidan som räknas, som vi alla vet.

Impedansen (grön) är egentligen rätt oproblematisksk. Lägst strax under 4 ohm kring 300 Hz och högst 32 ohm vid 2,5 kHz. Fasen (röd) är lite vinglig och kan spela spratt med underdimensionerade förstärkare.

Mätt rakt framifrån (grön) har XTZ M2 snudd på perfekt frekvenslinjäritet, likaså mätt 30 grader i sidled (orange), men med mjukt fall i toppen. 60 grader (röd) har ett tydligt nivåfall som börjar redan vid 900 Hz.

reagerar på. XTZ lyckas mejsla ut små mikrodetaljer i musiken som går förlorade med sämre högtalare. De fångar skrovligheten i mansröster med ruggig närvaro samtidigt som låtens gitarrslinga lyckas komma fram med föredömlig tydlighet. Transienter såväl i form av hithatslag som rejäla baskaggar har en naturlig närvarokänsla som lämnar det mesta jag hört i kölvattnet.

Musiken serveras som en medryckande helhet samtidigt som högtalarna är grymt bra på att separera instrumenten i inspelningen i en sällan skådad kombination av musikalitet och analytisk förmåga. I prisklassen under 20.000 kronor paret är de här högtalarna förkrossande bra och bortsett från bristen på djupbas, kan golvhögtalare långt över M2:ornas prislapp få generande mycket stryk.

För att vara en relativt liten högtalare så är basåtergivningen imponerande, men två kompetenta subbasar lyfter ljudet ytterligare några snäpp.

Placeringen av högtalarna är som vanligt viktig. Masters trivs bäst invinklade mot lyssningsplats med diskanterna i öronhöjd. Runt en meter till bakväggen fungerar bäst i lyssningsrummet på jobbet, medan mitt akustikbehandlade dämpade rum hemma vill att högtalarna står några decimeter

närmare väggen. Helt öppna portar passar det dödämpade rummet hemma bäst, medan halv dämpning medelst skumrör i portarna ger bäst linjäritet på redaktionen. Med andra ord finns här utrymme för experiment.

Slutsats

Med sin säregna form sticker M2:orna ut, på gott eller ont beroende på vem du frågar. Personligen gillar jag utseendet, som enligt flera av varandra oberoende betraktare liknar Darth Vaders hjälm.

Ljudmässigt är det här ett unikum i sin prisklass och jag vill egentligen inte skriva om högtalarna lika mycket som jag vill sitta klistrad framför dem och pimpla skivor. De utgör en oproblematisksk last och kan drivas av det mesta, samtidigt som mycket och bra effekt gör att de kan blomma ut och dessutom spela riktigt högt. Lite pyssel med placeringen och skumpropparnas vara eller icke vara i basportarna fixar det sista finliret.

M2:orna sticker ut jämfört med exempelvis storebror Divine genom att de inbyggda delningsfiltren omöjliggör aktiv drivning, som annars hade varit kul att prova på. Det största abret är ändå att det saknas en golvstående storebror, eftersom jag fått smak på mer! **HEM**

XTZ Master Series M2

- Pris** 19.000 kr/par
- Princip** 2-vägs basreflex
- Bestyckning** 6,5 tum bas, 30 millimeter diskant
- Angiven känslighet** 88 dB
- Nominell impedans** 8 ohm
- Delningsfrekvens** 1,9 kHz
- Kontakter** 2 uppsättningar
- Mått** (BxHxD) 23x43,5x37 cm
- Vikt** 16,5 kg
- Övrigt** Stativ som tillbehör
- Info** www.xtz.se